

Frågor till politiker inför valet 2022

Sammanställda av Stöttepelarens AU

Den bristande rättssäkerheten i asylfrågor får inte glömmas bort i valdebatten.

Använd frågorna vid möten, i informella samtal och i insändare och debattartiklar!

FRÅGOR TILL POLITIKER INFÖR VALET 2022

Formulerade av Stöttepelaren:s AU

Låt oss hjälpas åt att lyfta dessa viktiga frågor i valdebatten!

1. Den retroaktiva lagstiftningen

Hur kan en rättsstat acceptera att människors rätt till asyl bedöms efter en lag som inte fanns när de sökte asyl?

Den tillfälliga lagen aviserades vid en presskonferens 24/11 2015, antogs av Riksdagen i den 21 juni 2016 och trädde i kraft den 20 juli 2016. Den skulle tillämpas retroaktivt i alla beslut som fattades efter 20 juli med undantag för barn och barnfamiljer som sökt asyl senast 24 november 2015 som fortfarande var barn vid tidpunkten för asylprövningen. Detta undantag kan senare bli praktiskt taget omintetgjort genom Migrationsverkets praxisändringar och genom att många barn hann fylla 18 eller bli uppskrivna till vuxen ålder i samband med prövningen.

Se ”Den onödiga flyktingkrisen sid 44-45.

2. Bristen på utvärdering och uppföljning

Hur kunde Riksdagen fatta ett beslut om att till största delen permanenta den tillfälliga lagen utan att den gjordes någon utvärdering av vilka effekter den haft?

Det nya lagförslaget bygger på den tillfälliga begränsningslagen. Den antogs 2016 trots stark kritik från en mängd remissinstanser, bland annat Lagrådet. När den tillfälliga lagen förlängdes sommaren 2019 presenterades ingen utvärdering. I betänkande om förslaget till den lag som sedan antogs sommaren 2021 sägs uttryckligen att ”Någon officiell utvärdering av den tillfälliga lagens konsekvenser saknas” (SOU 2020:54 sid 426). Under remissbehandlarna inför alla tre besluten (2016, 2019 och 2021) framkom kritik från en mängd remissinstanser.

Se ”Den onödiga flyktingkrisen sid 46-49.

3. Integration och uppehållstillståndens längd

På vilket sätt tycker ni att integrationen stärks genom tillfälliga uppehållstillstånd och hårda villkor för familjeåterförening?

En viktig skillnad mellan den nya utlänningslagen och den som gällde fram till juli 2016 är att huvudregeln nu är att uppehållstillstånd ges tillfällig (13 eller 36 månader) och att vissa särskilda krav ska vara uppfyllda för att sedan kunna bevilja permanent uppehållstillstånd efter minst tre år.

Lagen innehåller möjligheten till anhöriginvandring men anger samtidigt begränsningar som gör det svårt att tillämpa detta i praktiken.

I samhällsdebatten behandlas frågan om integration som mycket nära förbunden med asyllagstiftningen. Den nya lagen anger dock inga åtgärder som underlättar integration.

4. Positiv särbehandling av asylsökande från vissa länder

Hur ställer ni er till att asylsökande från vissa länder får en positiv särbehandling?

Idag är frågan aktuell vad gäller de ukrainska flyktingarna som får omedelbart uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Tidigare (från 2013 och fram till 20 juli 2016) hade Migrationsverket en specialregel som gav syrier rätt till permanenta uppehållstillstånd och rätt att ta hit sina familjer bara de kunde visa att de var syrier. Även eritreaner omfattades av motsvarande så kallade presumtion. I och med den tillfälliga lagen försvann möjligheten att få permanenta uppehållstillstånd men presumtionen bestod och gjorde att i stort sett alla syriska och eritreanska medborgare fick någon typ av uppehållstillstånd.

De afghanska medborgarna däremot var svårbedömda och fick vänta länge innan prövningen ens påbörjades.

Se "Den onödiga flyktingkrisen" sid 54-56.

5. Kan man utvisa människor till ett land där de aldrig har varit?

Hur ställer ni er till tanken på att pröva människors asylskäl i förhållande till det som faktiskt har fått dem att fly?

Många asylsökande har innan de kom till Sverige levt som flyktingar i andra länder än det där de har medborgarskap. Flykten till Sverige har sedan föranletts av händelser i detta land. Exempelvis har många afghanskättade tonårspojkar som vuxit upp i Iran flytt från risken att bli tvångsrekryterade för att slåss på Assads sida i Syrienkriget. Detta har inte beaktats i deras asylprövning, utan de har i stället tvingats svara på hypotetiska frågor om det Afghanistan som deras föräldrar en gång har flytt från.

6. Omprövning av felaktigt fattade beslut

Varför omprövas inte beslut som bygger på underkända bedömningar och/eller är uppenbart orimliga?

Migrationsverkets egna utredningar har pekat på en rad brister i hanteringen. Ändå omprövas inte beslut som kan förmodas har fattats på felaktiga eller otillräckliga grunder. Ett slående exempel är de åldersbedömningar som innan 2017 gjordes helt godtyckligt, och de som efter 2017 har gjorts och fortfarande görs med metoder som är mycket starkt kritiserade av vetenskaplig expertis, inklusive den av regeringen tillsatta utredningen. Vissa bedömningar har dessutom resulterat i uppenbara orimligheter, till exempel att tvillingar skulle vara födda i olika länder eller vid olika tidpunkter, eller att syskon skulle ha bara någon månads åldersskillnad.

Se "Den onödiga flyktingkrisen" sid 139-175

7. Migrationsdomstolarna

Hur ser ni på rättssäkerheten och domstolarnas tillförlitlighet?

Det har framförts mycket kritik mot domstolarnas hantering av asylärenden, och det har också framkommit att olika migrationsdomstolar bifaller överklaganden i mycket olika grad.

Se ”Den onödiga flyktingkrisen” sid 123-128

8. Migrationsöverdomstolens roll

Tolkningen av asyllagstiftningen är erkänt svår och rättssäkerheten har kritiserats starkt. Varför tar inte Migrationsdomstolen upp många flera fall för att skapa prejudikat och bringa reda i det som är oklart?

Se ”Den onödiga flyktingkrisen” sid 129

9. Migrationsverkets resurser

Hur säkerställer ni att Migrationsverket får tillräckliga resurser vad gäller personalens kompetens och antal, för att kunna göra rättssäkra utredningar och hinna med sina uppgifter inom rimlig tid?

Många av de brister i Migrationsverkets verksamhet som påtalats sedan 2015 har erkänts av Migrationsverket och förklarats med alltför stor arbetsbelastning och otillräckligt utbildad personal. Den tillfälliga lagen och den permanenta nya lagen från 2021 tvingar verket att fortlöpande ompröva och förnya tillfälliga uppehållstillstånd.

10. Barnkonventionen

Hur garanterar ni att barnens egna asylskäl tillvaratas?

Se ”Den onödiga flyktingkrisen” sid 285-305

Referens

Ingrid Eckerman & Karin Fridell Anter (red.) *Den onödiga flyktingkrisen. Rättssäkerheten, civilsamhället och flyktingarna 2015-2021*. Migra & Stöttepelaren 2021.

<https://onodigaflyktingkrisen.se/>

// Karin Fridell Anter

ordforande@stottepelaren.se

070 769 4017